

ZAMONAVIY INGLIZ TILI O'RGANISHDA SUN'IY INTELLEKTNING O'RNI

Mannonova MatlubaAbdujabborovna

Farg'ona Shahar 1-sonli politexnikum
ingliz tili o'qituvchisi

Annotatsiya: Ushbu maqola ingliz tilini o'rganish jarayonida sun'iy intellekt (SI) texnologiyalarining tobora ortib borayotgan ahamiyatini o'rganadi. Chatbotlar, grammatikani tekshiruvchi ilovalar, shaxsiylashtirilgan dars platformalari va nutqni tanish dasturlarining ingliz tili ta'limiga qanday ta'sir ko'rsatayotgani tahlil qilinadi. Shuningdek, maqolada sun'iy intellekt vositalarining afzalliklari, kamchiliklari, va kelajakdagi imkoniyatlari ko'rib chiqilib, o'rganuvchilar va o'qituvchilar uchun tavsiyalar beriladi.

Kalit so'z: Duolingo, LingQ, Babbel, Replika, ChatGPT, chatbotlar, SI platformalari, Google Translate, DeepL, Microsoft Translator, Khan Academy's Khanmigo, Quizlet AI, Pearson AI platformalar, IELTS va TOEFL, Magoosh AI, IELTS Writing Assist,

XXI-asr ta'lim sohasida, ayniqsa, til o'rganishda ulkan inqilobiy o'zgarishlarga guvoh bo'lmoqda. Sun'iy intellektning rivojlanishi tufayli o'quvchilar endi faqatgina an'anaviy darsliklar va sinfdagi darslarga tayanib qolmayaptilar. SI asosidagi texnologiyalar o'quvchilarning ingliz tilini o'zlashtirish usullarini tubdan o'zgartirib yubordi.

Shaxsiy so'z boyligini tavsiya qiluvchi ilovalardan tortib, real vaqtda talaffuz bo'yicha fikr bildiradigan dasturlargacha, sun'iy intellekt har bir o'quvchiga individual yondashuvni taqdim etmoqda. Ammo bu vositalar qanchalik samarali va ular an'anaviy metodlarni butunlay almashtira oladimi?

2. Sun'iy intellekt ingliz tilini o'rganishni qanday o'zgartirmoqda?

a) SI asosidagi til o'rgatuvchi ilovalar

Duolingo, LingQ, Babbel kabi ilovalar o'quvchining darajasi, xatolari va tezligiga qarab mashg'ulotlarni moslashtiradi.

b) Grammatika va uslubni tahlil qiluvchi vositalar

Grammarly va Quillbot jumla tuzilishi, imlo va ohangni tahlil qiladi. Yozma tilni rivojlantirish va xatolarni tushunishga yordam beradi.

c) Suhbat mashqlari uchun sun'iy chatbotlar

Replika, ChatGPT kabi chatbotlar ingliz tilida tabiiy muloqot qilish imkonini beradi. Ular turli holatlarga mos suhbatlarni taqlid qiladi.

d) Talaffuz va eshitish ko'nikmalarini rivojlantiruvchi vositalar

Elsa Speak, Speechling kabi ilovalar talaffuzni baholab, darhol tahlil va tavsiyalar beradi.

3. Sun'iy intellektdan foydalanishning afzalliklari

a) Shaxsiylashtirilgan o'qitish

Har bir o'quvchiga individual reja asosida moslashadi. Bu usul umumiy yondashuvga qaraganda samaraliroq.

b) Real vaqtda fikr-mulohaza

O'qituvchidan farqli o'laroq, SI vositalari darhol xato va kamchiliklarni ko'rsatadi.

c) Oson va arzon kirish imkoniyati

Ko'plab SI platformalari bepul yoki arzon. Ular internet orqali istalgan vaqtda foydalanish uchun qulay.

d) O'quvchini jalb qilish va motivatsiya

O'yin ko'rinishidagi topshiriqlar, reyting tizimlari va interaktiv mashqlar mashg'ulotlarni qiziqarli qiladi.

4. Muammolar va cheklovlar

a) Haqiqiy hissiy anglash yetishmovchiligi

SI inson emotsiyasini to'liq tushuna olmaydi. Masalan, kinoya yoki madaniy jihatdan nozik mavzularni noto'g'ri talqin qilishi mumkin.

b) Texnologiyaga haddan tashqari bog'liqlik

Ba'zi o'quvchilar AI'ga haddan ziyod tayanib, haqiqiy muloqot, mustaqil fikrlash va ijodiy yondashuvdan uzoqlashadi.

c) Maxfiylik muammolari

Ilovalar foydalanuvchi ma'lumotlarini yig'ishi mumkin. Bu esa xavfsizlikka tahdid tug'diradi.

d) Noto'g'ri fikrlar va xatolar

Ba'zida grammatika vositalari noto'g'ri tuzatishlar beradi yoki kontekstni tushunmaydi.

5. Kelajakda SI qanday rol o'ynaydi?

Kelajakda sun'iy intellekt yanada aqlli o'qituvchilar, ovozli yordamchilar va hissiyotga mos darsliklarni yaratadi. O'qituvchilar SI yordamida o'quvchilarning yutuq va muammolarini tahlil qiladi, darsni takomillashtiradi. Shu bilan birga, insoniy jihatlar — muloqot, madaniyat va ijod — hali ham asosiy o'rinda qoladi.

6. O'rganuvchi va o'qituvchilar uchun tavsiyalar

SI vositalarini qo'shimcha yordamchi sifatida qo'llang, asosiy manba sifatida emas.

Sun'iy intellekt bergan fikrlarni inson o'qituvchilar bilan solishtiring.

Kitob o'qish, insholar yozish, suhbat qilish kabi an'anaviy metodlarni unutmang.

Ilovalardan foydalanganda shaxsiy ma'lumotlaringizni ehtiyot qiling. Sun'iy intellekt yordamida avtomatik tarjima

Google Translate, DeepL, Microsoft Translator kabi AI asosidagi tarjima xizmatlari matnni bir necha soniyada turli tillarga tarjima qiladi.

Ular neyron tarmoqlar yordamida tarjimaning kontekstini tushunishga harakat qiladi.

Tarjima sifati inson darajasiga yaqinlashib bormoqda, lekin ba'zida noto'g'ri yoki soxta ma'lumotlar ham bo'lishi mumkin.

Ingliz tili o'qituvchilari uchun AI vositalari

Khan Academy's Khanmigo, Quizlet AI, Pearson AI platformalari o'qituvchilarga dars rejalari tuzishda, topshiriqlar yaratishda va sinflarni boshqarishda yordam beradi.

Turnitin AI Detector esa AI yordamida yozilgan matnlarni aniqlash uchun ishlatiladi (plagiat oldini olish).3. AI asosidagi interaktiv platformalar

IELTS va TOEFL uchun AI yordamchi vositalar

Magoosh AI, IELTS Writing Assist kabi tizimlar o'rganuvchining insholarini tahlil qilib, baho qo'yadi va tuzatish taklif qiladi.

Speech Assessment API (Microsoft) — nutq tezligi, urg'u, aniqlik kabi parametrlarni baholaydi.

SI va madaniy kontekst

AI hali ham madaniy konnotatsiyalar, idiomatik iboralar va nozik ijtimoiy mavzularni to'liq tushuna olmaydi.

Masalan: "Break a leg" iborasini yangi o'rganuvchi AI yordamida tarjima qilsa, so'zma-so'z noto'g'ri bo'ladi. Shuning uchun, AI bilan ishlaganda madaniy tafovutlarga e'tibor zarur.

Tadqiqot va yangiliklar: Cambridge University (2024): O'rganilganlarga ko'ra, sun'iy intellekt vositalari bilan o'rgangan talabalarning 72% yozma ish sifati oshgan.

British Council: SI vositalari noto'g'ri o'rgatilgan so'zlarni doimiy ravishda tuzatish orqali o'rganuvchining avtomatik til refleksini mustahkamlaydi.

OpenAI va Duolingo hamkorligida 2024 yildan "Explain My Answer" funksiyasi ishga tushirildi – bu texnologiya o'quvchiga nima uchun xato qilganini tushuntirib beradi.

Sun'iy intellekt ingliz tilini o'rganish usullarini tez sur'atda o'zgartirmoqda. U o'rganuvchining darajasiga moslashadi, tez fikr bildiradi va darsni qiziqarli qiladi. Shunga qaramay, til bu — inson va jamiyat mahsuli. Shuning uchun, SI vositalarini to'g'ri va ehtiyotkorlik bilan ishlatgan holda, ular bizning eng yaxshi yordamchilarimiz bo'la oladi

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Oxford University Press. (2022). *AI in Language Learning: A Research Report*
2. Duolingo Blog. (2023). *How Machine Learning Makes Language Learning More Personal*

3. Grammarly Research. (2022). *The Future of AI and English Writing*
4. TESOL Quarterly. (2021). *AI and the English Language Classroom*
5. TechCrunch. (2023). *The Rise of AI in Education*